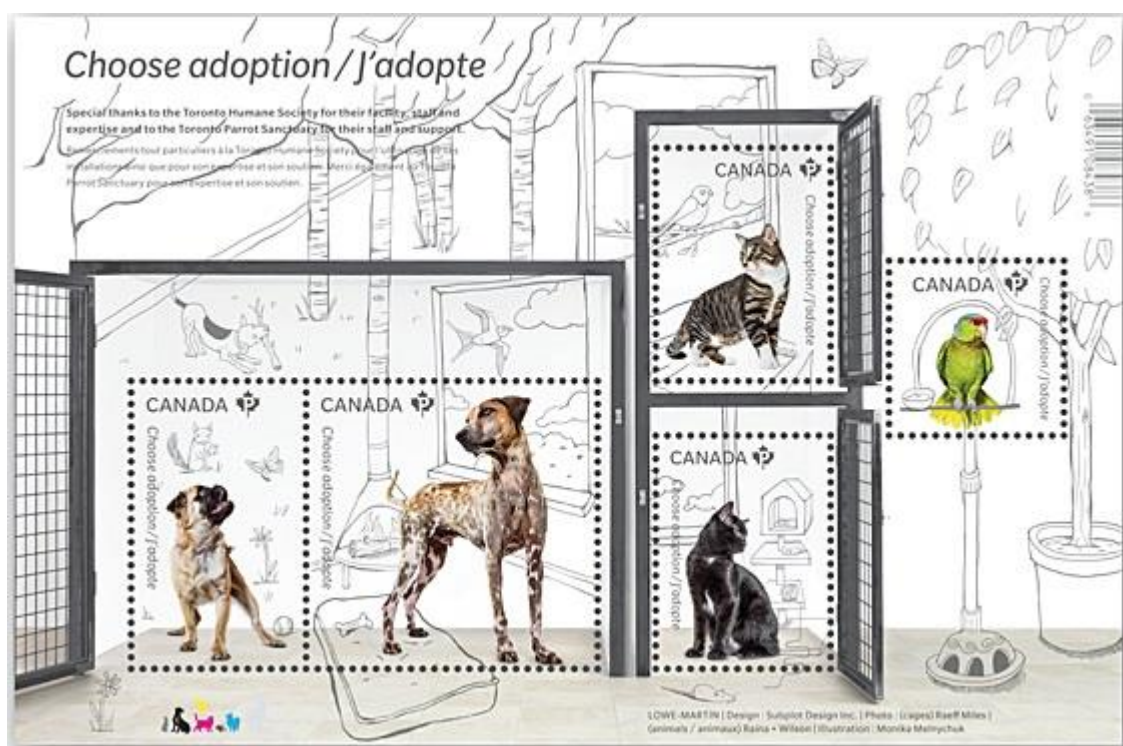

דבר העורכת

לקוראים שלום!

ספטמבר הגיע ואיתו גם החזרה למסגרות, לבתי הספר ולגנים. רצינו לאחל לכל, התלמידים, ההורים, הסבים והמורים, המון בצלחה בשנת הלימודים הקרובה! גם רצף חגי תשרי בפתח ולכן נאחל גם חג שמח ושנה טובה! בחודש הבא נושאנצ'יק בחופש ולכן נתראה שוב רק ב-1 לנובמבר. החודש הגיליון כולו מוקדש לידידנו בעלי החיים.

גיליונית שהונפקה בקנדה לעידוד אימוץ בעלי חיים מבתי מחסה ועמותות

אז מה בגיליון? רון ברגר מספר על חיות בסכנת הכחדה בסין. אני כותבת על ההיסטוריה של החתולים. גילי ירין סוקר בולים של שבוע הידידות לבעלי החיים. ולבסוף, בכל גיליון, חידון בולאי נושא פרסים. שלכם, שביט

הטיגריס, הפנדה ודולפין הנהרות הסיני

רון ברגר

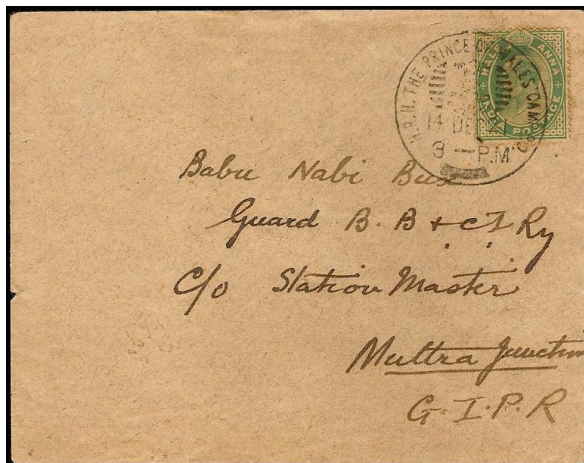
בסין קיימים בעלי חיים שאינם נמצאים בשום מקום אחר בעולם ועקב המודרניזציה והתנהלות המזעזעת של ממשלת סין הם עלולים להעלם מהעולם. במאמר זה נתמקד בשלושה מינים מתוך עשרות הנמצאים בסכנת הכחדה - הטיגריס של דרום סין, שמעשי האדם גזרו כנראה את דינו להיעלם, הפנדה, שאולי תינצל בזכות היותה חביבת הציבור בעולם, ודולפין הנהרות הסיני, שעתיידו אינו ברור.

פסיפס מהתקופה הרומית מראה תהלוכת חיות בר בדרך אל הזירה. בין החיות, שבמציאות הובלו בעגלות סגורות, ניתן לראות (מימין לשמאל) אריה, שני גמלים, ג'ירפה, פיל אפריקאי וזוג טיגריסים

בעולם העתיק היו ידועים שלושה טורפי-על ממשפחת החתוליים: האריה, הנמר, שהפרווה שלו התאפיינה בכתמים עגולים מאורגנים בקבוצות של חמישה כתמים, והנמר בעל פרוות הפסים. נמר זה היה טורף בגודל ביניים, קטן מעט מהאריה וגדול מהנמר בעל הפרווה המנוקדת, שחי במערב אסיה רק באיזורים של פרס וצפון מזרח עירק. בני אירופה הכירו אותו רק דרך הפרטים שניצודו חיים והובאו לזירות

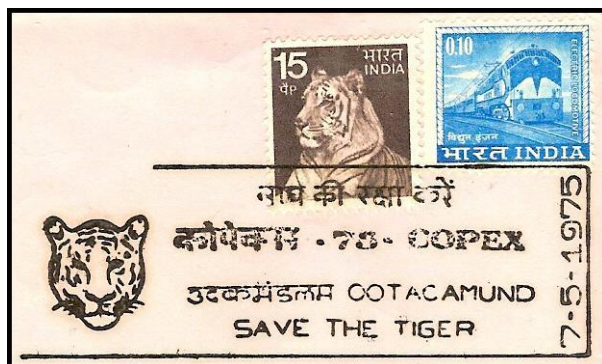
ה"משחקים" הרומיות, ומאחר שהגיעו רק מהאיזור שסביב נהר הטיגריס (החידקל בימינו) הנמר בעל פרוות הפסים נקרא "נמר הטיגריס" או "טיגריס".

מעטפה שנשלחה מהרכבת המלכותית של פמליית הנסיך מוויילס במהלך השבוע בו "בילה" במסע ציד בגבול נפאל.

הטיגריס ניצוד ונכחד במערב אסיה עוד בשלהי התקופה הרומית, אבל במרכז ובמזרח אסיה הוא התקיים והיה נפוץ מאד עד תחילת המאה העשרים. בהודו וסביבתה הטיגריס היה כה נפוץ עד כי ב"מסעות ציד" מלכותיים נהרגו לעתים אלפי טיגריסים בתוך שבוע או עשרה ימים. בשנת 1921 ביקר בהודו הנסיך מוויילס, מי שלימים יהיה אדוארד השמיני מלך אנגליה, ומארחיו ארגנו לו מסע ציד של שבוע באיזור שבגבול נפאל והודו. במהלך שבוע בודד הנסיך האנגלי ובני פמלייתו קטלו יותר משלושת אלפים טיגריסים. ההרג ההמוני הזה של חיות חסרות מגן כונה "הספורט המלכותי".

במספר מדינות באסיה הצליחו מאמצים בינלאומיים להציל את הטיגריסים מהכחדה ממש ברגע האחרון, אך מצבו של הטיגריס של דרום סין חמור ביותר. בשנות החמישים של המאה שעברה הוערך מספר הפריטים הבוגרים ביותר מארבעת אלפים, אבל הגידול המהיר של אוכלוסית סין האנושית והצורך בקרקעות חקלאיות להזנתה גרמו לכך שמיליוני אנשים התיישבו על קרקעות פרא שבהן התקיימו הטיגריסים, חיסלו את היער שבו

"הצילו את הטיגריס" – חותמת ובול מהודו

בסכנת הכחדה -
טיגריס, דרום סין

הם מצאו את מחייתם, קטלו את הצבאים ששימשו כמזונם העיקרי ודחקו אותם לשולי שטחי המחיה שלהם. בצר להם הטיגריסים פנו לטרף היחיד שנותר להם – צאן מעדריהם של החקלאים שהתיישבו באיזור ובמקרים בודדים גם בני אדם. שלטונות סין העממית מיהרו להכריז על "טורפי האדם" כעל מין מזיק ועודדו את ציד הטיגריסים האלה על ידי תשלום לציידים. מחאה בינלאומית מלווה באיומים של הגבלות על המסחר עם סין גרמו בסופו של דבר לעצירת הצייד ולהכרזה על הטיגריס כמין מוגן, אבל הנזק כבר נעשה. כיום מספר הפריטים הבוגרים עומד על פחות מחמישים, כאשר

הבעיות העיקריות היא מיעוט הנקבות הפוריות, המרחקים ביניהן לבין נחלותיהם של זכרים פוריים וההפרדות הפיזיות בין הנחלות. להערכת מרבית המומחים הסיכוי להיכחדות מוחלטת של הטיגריס של דרום סין בתוך חמש שנים גבוה מאד, וייתכן שכבר בשנת 2020 לא יותרו ממנו פריטים בטבע.

הפנדה היא אחת החיות היפות, והמוזרות ביותר, בעולם. מדובר בחיה צמחונית למהדרין שנחשבה בעבר לבת משפחה של הדובים וכיום יודעים שהיא בת כמעט בודדת למשפחה אחרת, קרובה לדובים. "לדוב" הפנדה יש פרווה לבנה על רוב הגוף, כתמים שחורים סביב עיניו ועל אוזניו ורגליו, ופס שחור על גבו שמחבר את רגליו הקדמיות. אורך גופה של פנדה בוגרת יכול

להגיע למטר וחצי ומשקלה למאה וחמישים ק"ג. למרות גודלה הפנדה נעה לרוב באיטיות ותנועותיה עדינות וזהירות. לפנדה יש בכל רגל שש אצבעות, כאשר אחת מהאצבעות האלה כלל איננה אצבע,

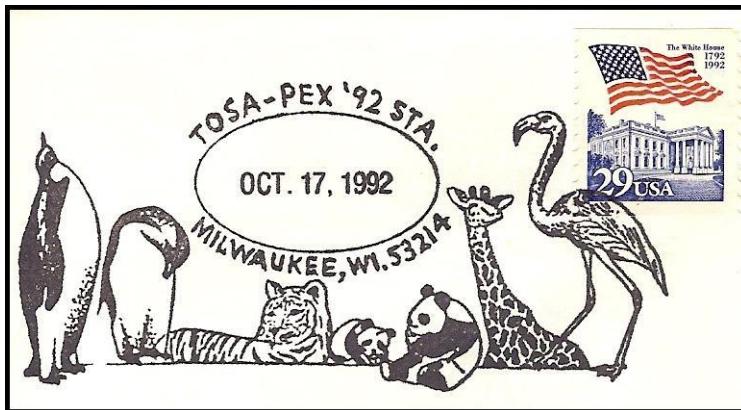
פנדה מקלפת קנה חיזרן, ואוכלת קנה חיזרן. ציורי הפנדות של ליו האי-סו (1895-1994) היו בסיס לשתי סדרות בולים, משמאל 1963, ומימין 1973.

אלא בליטה מוארכת בהמשך לעצם הזרוע. בליטה זו משמשת את הפנדה כאצבע נגדית לשאר האצבעות, כמו הבוהן האנושית. באמצעות ה"בוהן" שלה הפנדה נאחזת בקני חיזרן (במבוק) ומטפסת עליהם, וחשוב מכך, מקלפת את מעטפת המעצה הקשה שסביב נצרי החיזרן כדי להגיע לתוכן הרך שבמרכזם. הפנדה ניזונה מהתוכן הרך הזה של נצרי החיזרן, המהווים יותר משמונים אחוזים מכלל צריכת המזון שלה (היתר הוא בעיקר עלי חיזרן) – דיאטה ענייה בקלוריות המחייבת את הפנדה לעסוק באכילה ובעיכול המזון במרבית שעות היום וכן להימנע ככל האפשר מבזבז אנרגיה בדרך של פעילות גופנית או תנועה בלתי נחוצה.

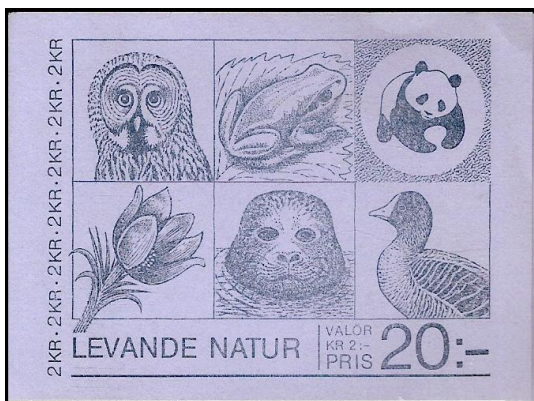
הדיאטה הייחודית של הפנדה הופכת אותה לתלויה באופן מוחלט בזמינות של חיזרן, ובמיוחד נצרי חיזרן צעירים, למחייתה. לכן, כל פגיעה בקני החיזרן פוגעת ישירות בפנדות. עם השנים השימוש האנושי בחיזרן הלך וגבר ולמרות הקמתם של מטעי חיזרן ענקיים (לתעשיית הרהיטים) שטחי יערות החיזרן בהם חיו הפנדות הלכו והצטמצמו.

למזלן של הפנדות הן הפכו לחביבות הקהל בעולם כולו ואומצו על ידי שלטונות סין כסמל לאומי לפני שהרס שטחי המחיה שלהן הביא להיעלמותן המוחלטת. בשנות השבעים הוקמו במחוזות סצ'ואן ושאנז'י שתי שמורות טבע מיוחדות סביב יערות בר של חיזרן ובכל אחת מהן צוות מיוחד של מדענים

שי-צ', אחת הפנדות האחרונות שניצודה כחוק, היתה ה"כוכבת" של גן החיות של מילוקי בארה"ב.

המפקחים על אוכלוסית הפנדות המקומית ומעודדים (בעיקר באמצעות הזרעה מלאכותית) את גידול האוכלוסיה שלהן. בעת הקמת השמורות נותרו בטבע פחות מחמישים פנדות. המאמצים והתקציבים שהושקעו בשמורות ובטיפול בפנדות נושאים פירות ולאחרונה גדלו "גרעיני הרבייה" האלה עד ליותר מארבעים פריטים בכל מחוז. בעקבות רעידת האדמה שהתרחשה בסצ'ואן לפני שלושה חודשים היה חשש ששמורת הפנדות במחוז תיפגע משטפונות בוך. הפנדות נאספו במבצע מיוחד והועברו לשמורה בשאנז'י עד שהמצב בשמורה המקורית יתייצב ויהיה ניתן להשיבן לבתיהן.

הפנדה של ה-WWF, על כריכת קונטרס שוודי.

הפנדות הבודדות שחיו בגני חיות מחוץ לסין נמצאות שם בהשאלה בלבד. הן רכושם של שלטונות סין, שרשאים לדרוש אותן בחזרה בכל עת על פי רצונם, למדענים הסיניים יש גישה חופשית אליהן ואם ייוולדו גורים, גם הם הופכים מיידית לרכושם של הסינים. הפנדה היחידה שאינה רכושם של הסינים היא זאת המופיעה בסמל של קרן חיות הבר העולמית, ה-WWF ארגון עולמי זה, הפועל בחסות האו"ם, משקיע סכומי עתק בהגנה על מינים בסכנת הכחדה ועל סביבות המחיה הטבעיות שלהם. הפנדה, חביבת הקהל, שבעצמה נמצאת בסכנת הכחדה ושבהצלחה מושקעים מאמצים כה רבים, אומצה לפני שנים כסמלו של הארגון וכנציגה של העקרונות והמטרות שלו.

הדולפין נחשב על ידי מומחים רבים לאחד היונקים החכמים ביותר בעולם. דולפינים איתרו בים פעמים רבות אנשים או בעלי חיים אחרים במצוקה, הגנו עליהם מפני כרישים וסייעו להם להגיע לחוף קרוב. הדולפינים משתייכים לקבוצה של יונקים ימיים המחולקים לתשע משפחות. רוב הסוגים חיים במים מלוחים ורק מיעוטם חי במים מתוקים, בנהרות ובאגמים באסיה ובדרום אמריקה. דולפין הנהרות הסיני, הוא הנדיר במיני דולפיני המים המתוקים.

תרבותה של סין נולדה ונוצרה סביב נהר אחד, היאנג-צה. נהר אדיר זה הוא השלישי באורכו בעולם, אחרי האמזונס הדרום אמריקאי והנילוס האפריקאי, ובני סין הכירו אותו כ"נהר האבא". דולפין הנהרות הסיני היה נפוץ בעבר במי הנהר. אין הערכות מוסמכות למספרם של דולפיני נהר אלה, אך בתרבות הסינית העתיקה יש להם ייצוג רב, ולכן ניתן להניח שהם היו מין נפוץ ומוכר היטב לאורך נהר היאנג-צה ויובליו הרבים. בשנות הארבעים של המאה שעברה הם עדיין היו נפוצים בכל החלק המערבי של הנהר, עד למרחק של אלף וארבע מאות ק"מ במעלה הנהר.

במהלך שבעים השנים האחרונות נהר היאנג-צה הפך ממקור המים החיים של עיקר אוכלוסייתה הענקית של סין לביב השופכין שלה. כמויות אדירות של מי ביוב וחומרים מזהמים ממקורות תעשייתיים רבים נשפכו לנהר, ומימיו הפכו לעכורים ורעילים יותר ויותר. מינים רבים של דגי מים מתוקים נעלמו כליל או הפכו לבלתי ראויים למאכל והדולפינים, כמו קהילות הדייגים, שניזונו מהדגה שהיתה מצוייה בשפע במימי הנהר, נפגעו קשה.

דולפיניים (אם וגור צעיר) משתעשעים ביחד בקפיצות מים.

בסקר מדעי שנערך במחצית השנייה של שנות התשעים התגלה שתפוצתם של דולפיני הנהרות הצטמצמה לקטע אחד בלבד של הנהר, שאורכו הכולל פחות משלוש מאות ק"מ. גרוע מכך, האוכלוסיה הכוללת שלהם מנתה פחות משלוש מאות פריטים בוגרים. אבל בכך לא תמו החדשות הרעות. בנהרות ענק כמו היאנג-צה מתחוללים מדי שנה שטפונות עונתיים בתחילת הקיץ, כאשר מי המשקעים מקצות אגן הניקוז מגיעים אל הערוצים העיקריים של הנהר. מדי שנה, עם גידול אוכלוסייתה של סין, הפכו השטפונות של הנהר ליותר ויותר קטלניים. כדי לשלוט בשטפונות הוחלט בשנות השמונים להקים סכר ענק באזור

סכר הידרו-אלקטרי בסין

המחיה של הדולפינים. בניית הסכר התחילה בשנת 1994 והסתיימה בקיץ 2006. הסכר משמש לא רק לשליטה בשטפונות אלא גם להפקת חשמל, והוא הסכר ההידרו-אלקטרי (סכר שמעבר המים דרכו מפעיל טורבינות להפקת חשמל) הגדול בעולם.

ההרס שגרם האדם לסביבת המחיה שלו מאיים כיום על עצם קיומו של דולפין הנהר הסיני

ממערב לסכר נוצר אגם מלאכותי אדיר ממדים וכדי למנוע את זיהום מימיו, הוקמה מערכת ענקית של תעלות ניקוז שפכים המובילה את כל החומרים הבלתי רצויים אל הנהר מעבר לסכר. כתוצאה מכך המים המועטים יחסית של הנהר בחלקו המזרחי מזהמים כיום ברמה גבוהה בהרבה מבעבר, וזרימתם אינה חזקה דיה כדי לפנות את החומרים הבלתי רצויים במורד הנהר אל הים. מעבר לפגיעה באוכלוסיה האנושית החיה במעלה הנהר, נפגעו גם בעלי חיים רבים שחיו בחלקו המזרחי של היאנג-צה, ובכללם דולפיני הנהרות הסיניים שהאגם ממערב לסכר אינו נמצא בשטח המחיה שלהם. בינתיים עוד לא נאספו נתונים לגבי התוצאות של שינוי תנאי המים בנהר, אולם מומחים רבים חוששים שעד לעריכת הסקר הבא, המתוכנן לתחילת העשור הקרוב, דולפיני הנהרות הסיניים ייכחדו כליל.

חתולים בראי ההיסטוריה

שביט טלמן

אנחנו רואים חתולים בכל קרן רחוב. איך הם הגיעו לשם? מהו מוצאם? הידעתם שהחתול היא חיה המחמד הנפוצה ביותר אחרי הכלב? מדוע זה?

פעילויות חתוליות על בולים מגרמניה (2004)

בית החתולים

חתול בר על בול מרוסיה (2014)

החתול בית לפני כ-5000 שנים באזור הנילוס (כיום סודן). היה זה תהליך ממושך והתרחש כ-15,000 שנים לאחר שהכלב בית. החתול, בשונה מהכלב, אינו חי בלהקה ואינו נכון להתחבר בקלות לקבוצה של פרטים (אנשים, כלבים או חתולים).

אבל תחילה – מה ארע לפני כ-5000 שנים שאפשר את כל העניין? בתקופה הזו המצרים הקדמונים החלו להתיישב בישובי קבע ולעבד את האדמה. הם קצרו את גידוליהם פעמיים בשנה ושמו אותם

בסלים בתוך הבתים. למלך פרעה היו מחסני תבואה ענקיים שהכילו את כל התבואה שהתקבלה ממיסים מהכפרים. לזוועתם, מכרסמים שונים מצאו עד מהרה את האוכל וחסילו כמויות גדולות ממנו. המצרים ידעו שחתולים (מין של חתול בר) הם אויבים טבעיים של אותם מכרסמים וחשבו שאולי כדאי לעודד את החתולים להישאר בסביבה – החתולים "יטפלו" במכרסמים, והאחרונים יפסיקו לאכול את זיעת אפיהם של המצרים. לשם כך, השאירו המצרים שאריות מזון עבור החתולים: ראש של דג, חתיכת בשר או עצם. יותר מכך, הם הקפידו לא להבריח את החתול ולא לפגוע בו לרעה אם במקרה הוא עובר בסביבה, על מנת שלא יעלם מהאזור, או אז יחזרו המכרסמים.

החתולים הבינו את שבתאזור האנושי מחכה להם מזון ובטחון והחלו לחיות קרוב יותר לאדם. הטורפים הטבעיים של החתול התרחקו ממקומות אלו עקב חשש מפני בני האדם. נראה שגם החתולים וגם האדם מצאו את שיתוף הפעולה המושלם: החתולים הגנו על המזון של האדם, והאדם סיפק לחתולים מקלט ומזון.

תקופת הזהב

בול לציון 100 שנים להקמת ארגון צער בעלי חיים במצרים (1980)

המלך הפרעוני היה מעוניין בכמויות גדולות של חתולים שיגנו על מחסני התבואה שלו. לשם כך הוא הפך את החתול לחיה קדושה במצרים, לחצי אל. בעקבות כך, כל החתולים היו רכוש של האל האנושי היחיד – המלך. פרעה הרשה לאזרחים הפשוטים לטפל ולהאכיל את החתולים, אך בלילות החתולים היו צריכים לשמור על מחסני התבואה שלו. בנוסף, העונש על הריגת חתול או פגיעה בו היה מוות, אפילו אם החתול מת כתוצאה מתאונה לא מכוונת (הם הרי רכוש המלך). אם התרחשה שריפה בבית מצרי למשל, הכלל היה להציל תחילה את החתול ורק לאחר מכן את בני האדם. לכן, כאשר נמצא חתול מת כהן דת מצרי היה בוחן את הפגר ומוודא שהמוות התרחש עקב נסיבות טבעיות. לאחר מכן, האנשים שטיפלו בחתול היו עורכים לחתול לווייה מפוארת, ומטמינים את

בול לכבוד המשחקים
הערביים ה-11 על בול
ממצרים (2007)

גופתו החנוטה במקדש. יותר מכך, במצרים הייתה אלה בשם בסט שגופה גוף אדם וראשה ראש חתול. היא הייתה האלה האחראית על הגנה, פריון ואמהות. במקדש שלה נמצאו בחפירות שהתקיימו במאה ה-19 יותר מ-80,000 חתולים חנוטים.

במרצת השנים החלו להיקשר לחתולים כוחות מיסטיים (כנראה בעידוד כוהני הדת של האלה בסט). המצרים האמינו שחתולים מביאים מזל טוב, עוזרים לבריאות ולנישואים טובים. דרך אגב, מחקרים מודרניים הוכיחו שחתולים אכן תורמים לבריאות: ליטוף חתול מוריד את לחץ הדם.

החתולים החלו להתפשט ממצרים לכל העולם הנושב. בעקרון, מכיוון שהחתולים היו רכוש של המלך אסור היה להוציא אותם מתחום המדינה – זוהי גניבה מפרעה, עבירה שדינה מוות. עם זאת, מלחים מצריים לקחו עימם חתולים למסעותיהם – החתולים שוב התבקשו להגן על המזון שנאגר בספינה, ובנוסף להביא מזל טוב ושגשוג למסע. כנראה שמספר חתולים נמכרו או ירדו לטייל במדינות אליהן הגיעו המצרים, וכך התפזרו בארצות הים התיכון, ומאוחר יותר בכל אסיה ואירופה. ישנן עדויות שתהליך דומה של ביות התרחש בהודו בערך באותה התקופה. על כל פנים, עד לימי הביניים בעולם המערבי היו מספר רב של חתולים – חתולי בית, חצר ורחוב. בנוסף, החתולים לא איבדו את הקסם המיסטי שלהם – בנורווגיה למשל סגדו לאלה פריה, שהייתה תמיד מלווה בחתולים, הוקמו כתות שונות שראו בחתולים אלים וכו'.

השנים הרעות

החתולים זכו להגנת האדם במשך יותר מ-2000 שנים. הם היו רצויים בכל מקום לא רק תודות ליכולות ההדברה שלהם, אלא גם בזכות האופי והקסם שלהם. ואכן קשה לעמוד בפניהם...

הכל השתנה עם התחזקות הנצרות באירופה. הכנסייה ביקשה לשרש את עבודת האילים וכך הפכה את האלים הקדומים (ובניהם פריה) לשדים ואת החתולים לסמל של רשע טהור. האופי העצמאי והמסתורי של החתול לא עזר – אנשים ראו בכך הוכחה לכך שהוא משתף פעולה עם השטן. וכך החלו כ-1000 שנים של רדיפה בלתי פוסקת, במהלכן עונו ונרצחו מאות אלפי חתולים. גם האנשים שטיפלו בחתולים, בעיקר נשים, החשדו בעיסוק בכישוף, נרדפו ואף הוצאו להורג בדרכים אכזריות.

הייתה רגיעה מסוימת בזמן בו השתוללה המגיפה השחורה (המאה ה-14). בתקופה זו כמעט 50% מהאוכלוסיה באירופה נספתה מהמגיפה ולא היה להם פנאי לרדוף חתולים. יותר מזה, ישנה סברה שהמגיפה החלה להשתולל ברחובות עקב ריבוי בלתי נשלט של עכברים ועכברושים בעיר – בעקבות החיסול השיטתי של האויב הטבעי שלהם, החתול.

גזעי חתולים באוסטרליה (2015)

במאה ה-18, עם תחילת תקופת ההשכלה החל שוב מעמדם של החתולים לעלות והם החלו להתלוות שוב לחייו של האדם. ישנן עדויות לתערוכות חתולים כבר מהמאה ה-19, כך שברור שבתקופה זו החתולים הפכו רשמית לחיית מחמד מטופחת ומוערכת.

חתולים כיום

כיום בישראל החתול הוא, מצד אחד, חיות בית רצויה ומוגנת, ומצד שני, חיות רחוב כמעט בלתי נראית (ולעיתים לא רצויה). לפי הערכות ישנם כמיליון חתולי רחוב בישראל ותוחלת חייהם היא עד שנתיים בממוצע, כאשר תוחלת החיים של החתול הביתי היא כ-12 שנים בממוצע. חתולי הרחוב חשופים לסכנות רבות: פגיעה מכלי רכב, פציעות מחיות אחרות, התעללות של אנשים ואפילו גזעיה מרעב ומצמא.

לפי החוק בישראל יש לחתולי הרחוב זכויות: אסור להמית חתולי רחוב וגם לא להעביר אותם ממקום למקום. בערים רבות מקיימים מבצעי עיקור לחתולים לשליטה בהתרבות שלהם ולשיפור איכות החיים. יש לזכור שחתולי הרחוב מסייעים לצמצום אוכלוסיית החולדות באזור האדם וכן להרחקת נחשים. בנוסף, אני טוענת שהאדם ביית את החתול, השתמש בו לצרכיו, ולכן אחראי לשלומם ולבטחונם. בימים חמים כמו אלו שאנו עומדים לחוות בקיץ הקרוב אני קוראת לכם להשאיר לחתולים קערית קטנה עם מים טריים – לטובתם ולטובתנו, בני האדם ☺.

בולים מארצות הברית לעידוד אימוץ בעלי חיים מבתי מחסה לחיות

שבוע הידידות לבעלי החיים גילי ירין

מדינות רבות מציינות את שבוע הידידות לבעלי החיים. בכל מדינה השבוע מתקיים בתאריך אחר. ביפן, לדוגמה, שבוע הידידות מצוין בשבוע השלישי של ספטמבר ומארגן אותו המשרד לאיכות הסביבה היפני, בשותפות עם ארגונים למען בעלי חיים ביפן. יפן גם מנפיקה בולים לציון הארוע:

60 שנים לציון שבוע הידידות לבעלי החיים ביפן (2009)

בארצות הברית ציינו השנה 100 שנים לתחילת הפעילות של שבוע הידידות בחודש מאי. [באתר](#) שלהם הם מציעים מספר הצעות על מנת לבנות עולם מיטיב יותר עבור בעלי החיים. לדוגמא: לקנות מזון מהחי שגודל בתנאים נאותים, להימנע מלבקר בארועים או לצפות בסרטים שמזיקים לבעלי חיים או לאמץ חבר חדש למשפחה מבתי מחסה לבעלי חיים.

השנה גם קנדה הנפיקה סדרת בולים עבור בעלי החיים: בולים המעודדים בעלות אחראית על חיות המחמד:

הבולים מציגים חמש פעילויות חשובות באחריות הבעלים: הצמדת תג זיהוי לחיה, דאגה למים טריים, ביקור תקופתי אצל הוטרינר, התעמלות וחשיבות העיקור והסירוס.

חידון מספר 88

איזו מדינה?

ארגון האומות המאוחדות (האו"ם) הנפיק סדרת בולים ארוכה של דגלי המדינות החברות בו.

של איזו מדינה הדגל הנראה בבול?

מי האיש?

מי האיש הנראה בבול?

באיזו תחום אמנותי התפרסם?

מאיזו מחלה נפטר?

זהה את בעל החיים

איך נקרא בעל החיים הזה?

היכן הוא נפוץ?

במה הוא שונה מכלב?

את הפתרונות יש לשלוח למערכת nosonchik@gmail.com עד ל-15 בספטמבר. הפותרים מתבקשים לציין את גילם. בין הילדים ובני הנוער שיפתרו נכונה את החידות יוגרל פרס בולאי מתנת איל"ת – אגודה ישראלית לבולאות תימאטית. התשובות לחידות ושם הזוכה יפורסמו בגליון הבא.

פתרון חידון מספר 87

איזו מדינה?

הבול מראה את דגלה של יוון. הדגל מורכב מתשעה פסים – חמישה כחולים וארבעה לבנים. בפינה השמאלית העליונה יש צלב לבן על רקע כחול.

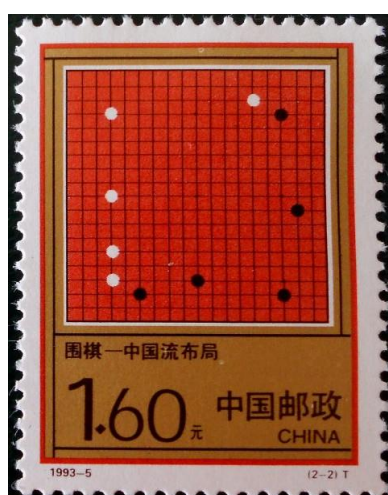
מי האישה?

האישה הנראית בבול היא **ז'אן ד'ארק**, הנחשבת לגיבורה לאומית בצרפת. היא פיקדה על כוחות צבא צרפתיים, אשר נלחמו באנגלים במהלך מלחמת מאה השנה במאה ה-15. היא זכתה לנצחונות רבים, אך באחד הקרבות נפלה בשבי והוצאה להורג.

זהה את המשחק

הבול מציג משחק לוח הנקרא גו. משחק זה הומצא בסין לפני כשלושת אלפים שנה, והוא משחק הלוח העתיק ביותר בעולם.

בהגרלה שנערכה בין הפותרים נכונה עלה שמו של בועז שי בן ה-15. בועז זוכה בפרס בולאי מתנת איל"ת – אגודה ישראלית לבולאות תימאטית.

[מכתבים למערכת](#) – לכל תגובה, הצעה או שאלה ניתן לפנות אלינו בכתובת

nosonchik@gmail.com